

software librea

ikastaroa

010101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
001010101010

Zarauzko Putzuzulo Gaztetxea

2010 09 17

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

software libreaz...

*Softwarea ordenagailuekin eta sistema digitalizatuekin hartu-emana izatea ahalbidetzen digun **hizkuntza** da. Alegia, egungo jendartearen oinarritzko azpiegitura osatzen duten makinen sareekin **komunikatzeko** aukera ematen digu softwareak. Beraz, egun **softwarearen jabetze pribatua eta gizateriaren hasieran idazketaz jabetzea, baliokideak dira.***

Manuel Castells

zergatik da garrantzitsua

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- teknologiak ulertzeko modu ezberdinak daude?
 - kultura teknologikoa :: alfabetizazioa | aukera askatasuna
 - justizia teknologikoa :: berdintasuna
- egun kontsumitzen duguna | ekoizleak agintzen du 'kopiatzea txarra da'
- behetik gorako alternatiba
- mitoak gainditu behar dira | informatikarientzat ez segurua doakoa
- behetik gorako apustua :: zain egon gabe

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

filosofia

- **software librearen filosofia**
 - zer da GNU/Linux?
 - zer da software librea? 'kode irekia' baino gehiago?
 - 4 askatasunak
 - Windows-ekiko ezberdintasunak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

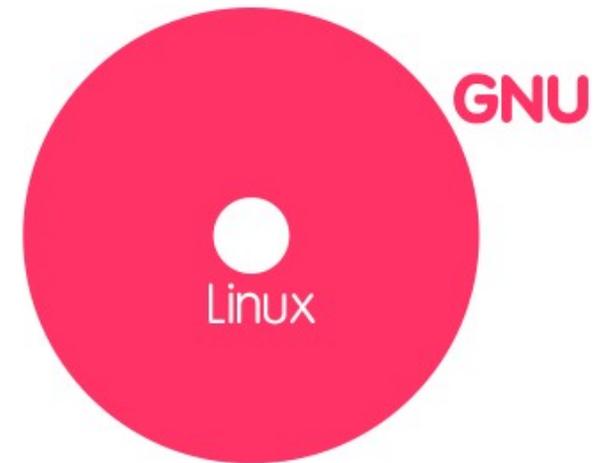
filosofia

– zer da **GNU / Linux**?

– sistema eragilea

– 1984 :: **GNU** [Free Software Foundation]

– 1991 :: **Linux** [Linus Torvalds]

GNU / Linux = sistema eragile oso eta **librea**

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

filosofia

- **zer da software librea?**
 - **softwarea** :: informatikaren zati logikoa
 - **librea** :: **ezaugarri bereziak**
 - informazio / ezagutza **banatua**
 - lankidetzaren eredu **kooperatiboa**
 - teknologien **demokratizazioa**
 - **garapen lokalerako** aukera
 - **eremu urriko hizkuntzen** teknologia mota

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

filosofia

- **software libre** versus **kode irekiko**?
- ezaugarri tekniko berberak
- **kode irekia** :: ezaugarri tekniko hutsa
- **software libre** :: zergatik ezaugarri tekniko horiek?
- **etika** libre :: hackerraren etika
- **askatasuna**ren zentzua

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

– 4 askatasunak

- **0** :: programa **exekutatzea** [helburua edozein dela]
- **1** :: programa **aztertu eta aldatzea** [kodea]
- **2** :: programa **kopiatzea**
- **3** :: programa **hobetu eta publiko egitea**

0 eta **2** :: guztiontzat

0, 1, 2 eta **3** :: informatikarientzat

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- **Windows-ekiko ezberdintasunak**
 - garapena
 - banaketa / komertzializazioa
 - erabilera
 - software librearen askatasunak
 - erabilera sustatzeko moduak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

filosofia

– **Windows-ekiko ezberdintasunak**

– **garapena**

– kode **irekia** :: hutsetik ez hastea

– **komunitatea** :: milioika begi

– segurtasuna

– berrikuntzaren azelerazioa

– benetako beharren identifikatzea

– eremu urriko hizkuntzetara lokalizazioa

software
librea

010101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
001010101010

filosofia

- **Windows-ekiko ezberdintasunak**

- **banaketa / komertzializazioa**

software
librea

- lizentzia \neq , erabilera askatasuna da 'doakoa'
- zerbitzua saltzen da, ez produktua
 - instalazioa, pertsonalizazioa, mantenua
- enpresarekin 'ezkondu' beharrik ez

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- **Windows-ekiko ezberdintasunak**

- erabilera / 4 askatasunak

- exekutatzeko askatasuna
- aztertu eta aldatzeko askatasuna
- kopiatzeko askatasuna
- hobetu eta publiko egiteko askatasuna

software
librea

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- **Windows-ekiko ezberdintasunak**
- erabilera sustatzeko moduak

- administrazio publikoaren ardura
 - egungo erabiltzaileak
- hezkuntzaren ardura
 - etorkizuneko erabiltzaileak
- erabiltzaileon ardura
 - besteen zain egon gabe, jarrera aktiboa barneratzea

software
librea

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

filosofia

- **software librea erabiltzearen ondorioak**
 - Administrazio Publikoak
 - erabiltzaileak
 - garatzaileak
 - integratzaileak
 - mantenua eta zerbitzua eskaintzen dutenentzat

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- **software librearen ezaugarri teknikoak**
 - distribuzio edo banaketak
 - mahaigain inguruneak
 - fitxategi-sistema
 - paketeak eta eguneraketak
 - hardwarea-ren bateragarritasuna

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- distribuzio edo banaketak
 - **GNU / Linux** sistema eragilearen **aldaerak**
 - pakete batzuk berez datoz
 - erabiltzaileak, enpresak, hezkuntza...
 - banaketan **ezaugarri nagusiak**
 - arkitektura
 - tresnak
 - paketeen formatua eta kudeaketa

debian, ubuntu,
knoppix, fedora,
mandriva...

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

- mahaigain inguruneak
 - GNU/Linux-ek ez du, berez, leiho-sistemarik behar :: **komandoak** [terminalean] :: azkarragoa
- aukera ezberdinak
 - KDE :: **K** Desktop **E**nvironment
 - GNOME :: **G**NU **N**etwork **O**bject **N**etwork **E**nvironment
 - ...

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

– mahaigain inguruneak

KDE

- **egokieraren printzipioa**
- aukerarik aurreratuenetarako ere, **grafikoki** lan egin daiteke
- **Windows-en antzik ez...**

GNOME

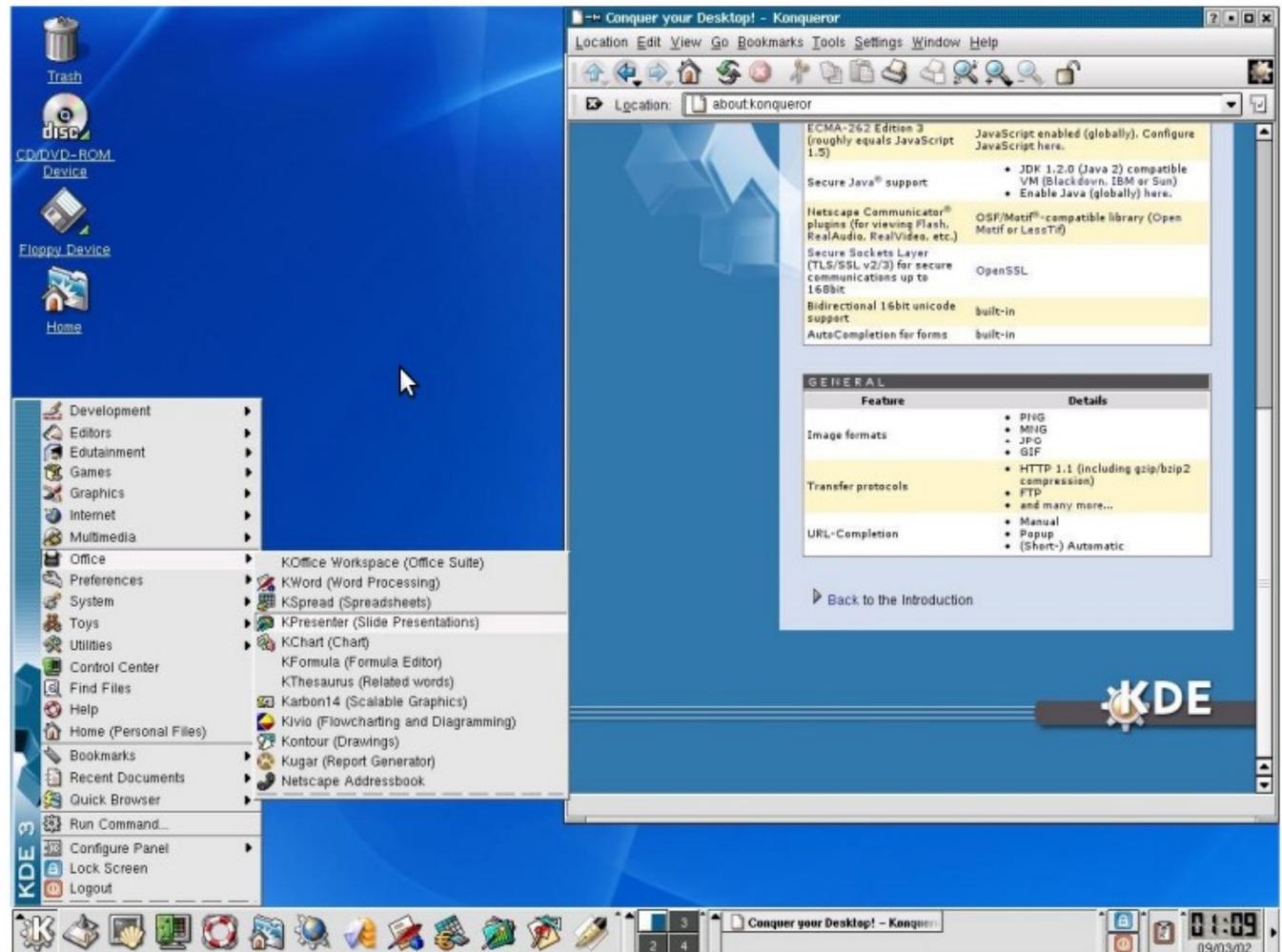

- GNU proiektuaren mahaigain ofiziala
- **erabiltzaileentzat** erabilerraza eta intuitiboa
- **garatzaileentzat** abantailak
- hizkuntza aukera zabala

ezaugarri teknikoak

KDE

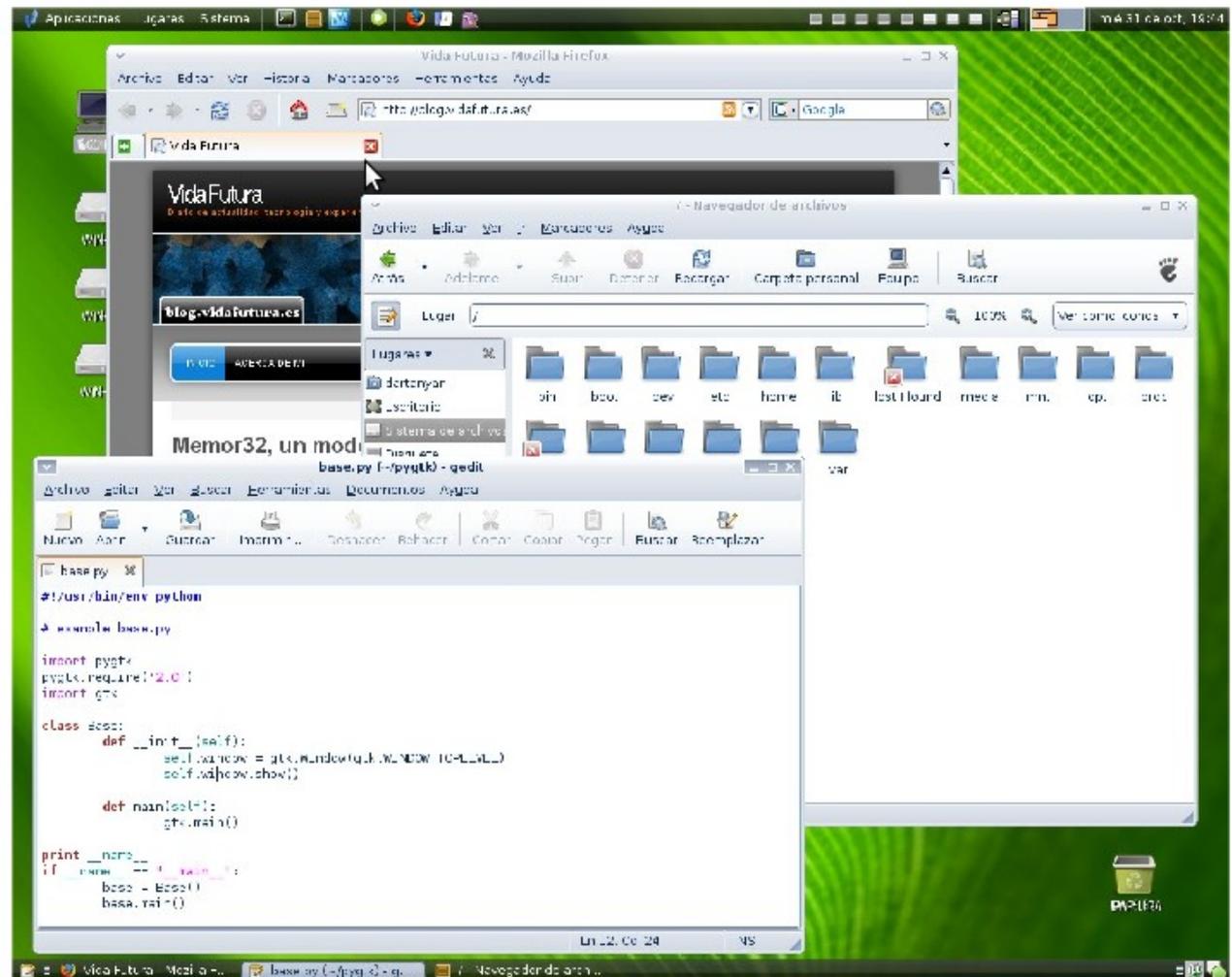
10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

ezaugarri teknikoak

GNOME™

GNOME

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

lehen urratsa

ikasteko,
des-ikasi egin behar da

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

– fitxategi-sistema

- GNU/Linux-en **ez dago C:/** :: **ext2 eta ext3**
- **diskoen eta partizioen banaketa ezberdina da**
 - **diskoak** :: */dev/hda, /dev/hdb*
 - **partizioak** :: */dev/hda1/, /dev/hda2/ [C:/ D:/ ... Windows-en]*
- GNU/Linux-en **dena fitxategi bat da**
 - **erroko direktorio**-tik zintzilik dago dena [/]

ezaugarri teknikoak

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

– paketeak eta **eguneraketak**

- **terminalean** :: apt-get update
- **grafikoki** :: Sistema>Administrazioa>Eguneraketa-Kudeatzailea
- **eguneraketen berri** :: automatikoki
 - **errepositorioak** [/etc/apt/**sources.list**]
 - programa zerrendak errepositorioko
 - **universe** :: komunitateak mantendutako programak
 - **multiverse** :: enpresa edota erakundeen programak
 - Sistema>Administrazioa>Software Jatorriak

azken
banaketetan
instalatuak
datoz

ubuntu :: instalazioa

010101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
001010101010

1. urratsa :: instalazioa hastea

2. urratsa :: sistemaren hizkuntza aukeratzea

3. urratsa :: ordu-zona aukeratzea

4. urratsa :: teklatura aukeratzea

5. urratsa :: datu pertsonalak

6. urratsa :: **partizioak?**

7. urratsa :: gozatu!

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

ubuntu ::

erabilpen arrunta

- **Aplikazioak** gehitu
- **artxiboen bitartez**
 - **.deb** paketeak
 - **instalatu** :: sudo dpkg -i <.deb paketea>
 - **ezabatu** :: sudo dpkg -r <.deb paketea>
 - **.rpm** paketeak [.deb bilakatuz]
 - **deb bilakatzea** :: sudo alien <.rpm paketea>
 - **instalatu** :: sudo dpkg -i <.deb paketea>
 - **ezabatu** :: sudo dpkg -r <.deb paketea>

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

ubuntu :: erabilpen arrunta

- **Aplikazioak** gehitu
- **programen bitartez**
 - Aplikazioak>Gehitu /kendu...
 - Sistema>Administrazioa>Synaptic
- **Terminaletik** apt-get edo aptitude
 - sudo aptitude install <paketea>
 - sudo aptitude remove <paketea>
 - sudo aptitude update

10101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
00101010101

ubuntu ::

erabilpen arrunta

- **Aplikazioak** gehitu
- **artxiboen bitartez**
 - **.deb** paketeak
 - **instalatu** :: sudo dpkg -i <.deb paketea>
 - **ezabatu** :: sudo dpkg -r <.deb paketea>
 - **.rpm** paketeak [.deb bilakatuz]
 - **deb bilakatzea** :: sudo alien <.rpm paketea>
 - **instalatu** :: sudo dpkg -i <.deb paketea>
 - **ezabatu** :: sudo dpkg -r <.deb paketea>

software librea

ikastaroa

010101010101
001010100100
101001010101
010010101010
010101010101
001010101010

mila esker!

Mikel Olasagasti Uranga
Iratxe Esnaola Arribilalga

Zarauzko Putzuzulo Gaztetxea

2010 09 17

